

سازوکار حرکت نمک در دیاپیر جهانی- جنوب غرب فیروزآباد

زهرا عدالت نیا ، دانشجوی کارشناسی ارشد تکتونیک از دانشگاه شهید بهشتی تهران ، shabnamedalatnia@yahoo.com ،
سید احمد علوی ، دکتری تکتونیک ، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی تهران ، a-alavi@sbu.ac.ir ،
سلیمان جهانی ، دکتری تکتونیک ، کارشناس ارشد مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت ایران، salman_jahani@yahoo.com
نوید دهباشی قنواتی، دکتری تکتونیک ، کارشناس زمین شناسی ، مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت ایران

چکیده :

دیاپیر نمکی جهانی در ۵۰ کیلومتری جنوب غربی فیروزآباد، بین پایانه جنوبی گسل امتداد لغز منقارک و گسل رانده سورمه قرار گرفته است. این دیاپیر نمکی حاصل برونزد سری های هرمز با سن پرکمترین پایانی- کمترین آغازین می باشد. مطالعات صحرایی چینه های هالوکینتیک در شمال خاوری این دیاپیر، و در نزدیکی دهانه خروج نمک، نازک شدگی بخشی از سازند میشان و حذف تدریجی آن (pinch out) با نزدیک شدن به این دیاپیر نمکی را نشان میدهد. این نازک شدگی چینه ای بیانگر رشد دیاپیر در زمان رسوبگذاری این سازند است و به مکانیسم downbuilding به عنوان مکانیسم محرک اصلی صعود نمک قبل و همزمان با چین خوردگی زاگرس دلالت دارد. فعالیت نزدیک به سطح دیاپیر نمکی جهانی قبل و همزمان با چین خوردگی و به علت مکانیسم downbuilding به عنوان یک نقطه ضعف در پوشش رسوبی عمل کرده و الگوهای چین خوردگی و گسلی را طی رژیم فشارشی کنترل کرده است.

کلید واژه ها: دیاپیر نمکی جهانی، گسل منقارک، مکانیسم downbuilding

Abstract:

Jahani salt diapir is located about ۵۰km southwest of Firuzabad city, between southern termination of Mengharak strike slip fault and Surmeh thrust. This salt diapir is a result of emergence of Late Precambrian-Early Cambrian Hormoz series. Field studies of halokinetic strata in northeastern side of diapir, near vent of diapir, show pinch-out of the part of Mishan formation toward the Jahani diapir. This pinch-out is due to the near-surface activity of the diapir during the deposition of Mishan formation and supports downbuilding as main rising mechanism of salt before and during Zagros folding. The near-surface activity of Jahani diapir before and during folding by downbuilding, acted as a weakness zone in sedimentary cover and controlled fault and fold patterns during the compression regime.

Keywords: Jahani salt diapir, Mengharak fault, downbuilding mechanism

مقدمه :

کمریند چین خورده- رانده زاگرس بخشی از کمریند کوهزایی آلپ- هیمالیا است (Berberian and King, 1981) که روی حاشیه شمال شرقی پلیت عربی قرار گرفته است. این کمریند کوهزایی با طول ۱۸۰۰ کیلومتر و پهنا ۲۰۰-۳۰۰ کیلومتر، حاصل برخورد قاره- قاره پلیت های ایران و عربی می باشد. این کمریند چین خورده - رانده از شمال خاوری تا جنوب باختری به سه پهنه تکتونیک زاگرس مرتفع، کمریند چین خورده- ساده زاگرس و زون پیش ژرفای زاگرس (Stocklin, 1968; Falcon, 1967 , 1974)